

Trăiește și muncește în Germania - Ghid Leben und Arbeiten in Deutschland

Ghidul

Wegweiser
Rumänisch-Deutsch

Cuprins

Inhaltsverzeichnis

Cuvânt înainte Vorwort	04
Rezidența în Germania Aufenthalt in Deutschland	06
Abilități lingvistice Sprachförderung	10
Locuire Wohnen	12
Munca în Germania Arbeiten in Deutschland	18
Copii - Școala - Pregătirea profesională Kinder – Schule – Berufliche Bildung	22
Asigurările de sănătate și asigurările sociale Kranken- und Sozialversicherung	26
Servicii sociale Soziale Dienste	32
Timpu liber - Oferte culturale Freizeit – Kulturelle Angebote	38
Asociații Vereine	42
Participare politică Politische Partizipation	44
Religii Religion	46

Cuvânt înainte

Astăzi, numărul de nou-veniți în regiunea North Rhine-Westphalia precum și în alte state federale ale Germaniei se află în continuă creștere. Multe persoane vin din Sudul și Sud Estul Europei, datorită crizei economice locale, beneficiind de politica privind dreptul la libera circulație, ajungând în Germania în căutare de oportunități mai bune de lucru.

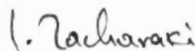
În consecință, se constată creșterea numărului de cereri din partea nou-veniților, cereri ce se adresează serviciilor de migrație ale Diaconiei Rheinland-Westfalen-Lippe, precum și altor servicii de sprijin, asociațiilor, bisericilor și comunităților religioase. Considerând aceasta situație, multiplicatorii de informație din comunitățile grecești, bisericile grece și organizațiile culturale din zonă, și asociația de Afaceri Germano-Elene, precum și persoane fizice, voluntari activi, consilieri de origine greacă și angajați ai Diaconiei Rheinland Westfalen-Lippe, au pus împreună bazele rețelei: „Actori greci în NRW“. Obiectivul acestei rețele este de a aduce împreună potențiali actori și a promova schimbul bazat pe actualele nevoi de sprijin și autoajutorare a grupului țintă.

Luând în considerare cererea foarte mare de informații privind **Viața și Munca în Germania**, prima măsură concretă a rețelei o reprezintă producerea prezentului ghid bilingv, ce oferă orientare în aceste direcții. În cadrul cercului acestor actori s-a constituit o grupă de lucru cu scopul adunării de informații importante privind teme precum Rezidența în Germania, Abilități lingvistice, Locuirea, Munca în Germania, Copiii, Formarea profesională, Asigurările de sănătate și asigurările sociale, Serviciile Sociale, Timpul liber, Rețele sociale. Aceste teme prezintă interes atât pentru cei veniți în Germania, cât și pentru cei din afară.

Noi răspundem nevoii de informare în limba maternă pentru toți cetățenii Europei nou-veniți în Germania. Prin urmare a fost necesară traducerea acestui ghid în mai multe limbi, pentru că oferă astfel acces la informații importante și facilitează integrarea nou-veniților în Germania.

Pentru aceasta, toți participanții vor fi cu recunoștință recunoscuți în prepararea și prelucrarea acestui ghid. Aducem mulțumiri speciale Ministerului Muncii, Integrității și Serviciilor Sociale ale Landului NRW, precum și Diaconiei Rheinland-Westfalen-Lippe, pentru susținerea financiară.

Pentru rețea

Ioanna Zacharaki

Referent pentru integrare și interculturalitate

Diaconia Rheinland-Westfalen-Lippe

Vorwort

Zurzeit nimmt die Zahl von Neuzugewanderten in Nordrhein-Westfalen sowie in den anderen Bundesländern stark zu. Viele kommen aus Süd- und Südosteuropa aufgrund der dortigen Wirtschaftskrise oder im Rahmen der EU-Freizügigkeit und sind in Deutschland auf der Suche nach besseren Arbeitsmöglichkeiten.

Dadurch häufen sich die Anfragen von Neuzugewanderten bei den Migrationsdiensten der Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe sowie bei weiteren Trägern, Vereinen, Kirchen und Religionsgemeinschaften. Aus dieser Situation heraus haben Multiplikatoren der griechischen Gemeinden, griechisch-orthodoxer Gemeinden und Kulturvereinen aus der Region sowie die Deutsch-Hellenische Wirtschaftsvereinigung, private Interessierte, ehrenamtlich Aktive, Ratsmitglieder griechischer Herkunft und Mitarbeitende der Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe das Netzwerk: „Griechischer Akteure in NRW“ gebildet. Zielsetzung des Netzwerkes ist es, Potenziale der Akteure zu bündeln und den Austausch über den aktuellen Bedarf zu fördern, um für die Zielgruppe effektiv akute Selbsthilfe zu leisten.

Aufgrund der großen Nachfrage an Informationen über das **Leben und Arbeiten in Deutschland** war die erste konkrete Maßnahme des Netzwerkes die Herausgabe des vorliegenden zweisprachigen Wegweisers, der Orientierung bieten soll. Aus dem Kreis der Akteure hat sich eine Arbeitsgruppe gebildet, die wichtige Informationen zu Themen wie Aufenthalt in Deutschland, Sprachförderung, Wohnen, Arbeiten in Deutschland, Kinder, Schule, Ausbildung, Kranken- und Sozialversicherung, Soziale Dienste, Freizeit, Netzwerke im Sozialraum zusammengestellt hat. Dieser findet bundesweit sowie im Ausland einen großen Zuspruch und ist mehrmals aufgelegt.

Wir stellen den Bedarf an muttersprachlichen Informationen für alle neuzugewanderte EU-Bürger fest. Deswegen ist die Übersetzung des Wegweisers in verschiedenen Sprachen notwendig, denn sie ermöglicht den Zugang zu wichtigen Informationen und erleichtert die Integration von Neuzugewanderten in Deutschland.

An dieser Stelle wird allen Beteiligten bei der Erstellung sowie Aufarbeitung des Wegweisers herzlich gedankt. Ein herzlicher Dank gilt ebenfalls dem Ministerium für Arbeit, Integration und Soziales des Landes NRW sowie der Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe für die finanzielle Unterstützung.

Für das Netzwerk

Ioanna Zacharaki

Referentin für Integration und Interkulturalität
Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe

Rezidența în Germania

Dreptul la libera circulație în primele trei luni

Fiecare cetățean al unui stat al Uniunii Europene are dreptul să circule liber în cadrul Uniunii Europene, în orice alt stat al Uniunii Europene, să călătorească și să se bucure de un drept necondiționat de rezidență pentru o perioadă de până la trei luni - independent de scopul stabilirii reședinței. Pentru această deplasare este necesar și suficient să fiți în posesia unui Pașaport valid sau a unui document de identitate.

Cetățenii Uniunii nu au nevoie de permis de reședință și au acces deplin pe piața forței de muncă. Dreptul la libera circulație se aplică cetățenilor, indiferent de gender, și aparținătorilor acestora din toate țările membre ale UE.

Dreptul la liberă circulație după primele trei luni

Cu excepția primelor trei luni, dreptul la liberă circulație este legat de scopuri specifice de ședere permanentă pentru a putea dobândi dreptul de rezidență.

Grupuri de persoane care au dreptul la libera circulație:

- angajați
- lucrătorii care desfășoară activități lucrative independente
- furnizorii de servicii
- beneficiarii de servicii
- persoane cu dreptul de continuare a șederii
- pensionarii
- studenții și
- alte persoane neangajate în muncă, precum și membrii familiilor acestora

Aufenthalt in Deutschland

Freizügigkeitsrecht in den ersten drei Monaten

Jeder Staatsangehörige eines Mitgliedstaates der Europäischen Union hat grundsätzlich das Recht, sich in der Europäischen Union frei zu bewegen, in jeden anderen Mitgliedsstaat einzureisen und genießt dort bis zu drei Monaten ein bedingungsloses Aufenthaltsrecht – unabhängig vom Aufenthaltszweck. Zur Einreise ist lediglich ein gültiger Reisepass oder Personalausweis notwendig.

Unionsbürger benötigen keine Aufenthaltserlaubnis und haben uneingeschränkten Arbeitsmarktzugang. Das Freizügigkeitsrecht besitzen Bürgerinnen und Bürger und deren Familienangehörige aller EU-Mitgliedstaaten.

Freizügigkeitsrecht nach drei Monaten

Außer in den ersten drei Monaten ist das Freizügigkeitsrecht vor Erwerb des Daueraufenthaltsrechtes an bestimmte Aufenthaltszwecke gebunden.

Personengruppen die freizügigkeitsberechtigt sind:

- Arbeitnehmer
- niedergelassene selbstständige Erwerbstätige
- Erbringer von Dienstleistungen
- Empfänger von Dienstleistungen
- Verbleibeberechtigte
- Rentner
- Studenten und
- Sonstige Nichterwerbstätige, sowie deren jeweilige Familienangehörige

Cetățenii europeni care nu desfășoară activități lucrative sunt supuși unor condiții speciale. Aceștia sunt pasibili pentru dreptul la libera circulație doar în cazul când sunt asigurați medical și au suficiente mijloace de existență la îndemână pentru ei și pentru aparținătorii acestora, pentru întreaga perioadă de reședință dorită (conform Paragrafului § 4 Propoziția 1 Legea germană privind libertatea de mișcare/EU). Mijloacele de existență trebuie să fie calculate în așa fel încât să nu fie necesară folosirea mijloacelor de sprijin social. Mijloacele de existență sunt toate veniturile legal obținute și valoarea în bani a bunurilor, fondurilor financiare și a altor mijloace proprii, în special plăți de întreținere de la membrii familiei sau de la terțe părți, inclusiv pensii.

O asigurare medicală adecvată poate fi înțeleasă în sensul în care dispuneți de o asigurare de sănătate legală.

Autoritatea pentru străini / Agenția de raportare poate solicita cetățenilor uniunii să îndeplinească aceste condiții într-o manieră credibilă, pentru obținerea dreptului de reședință.

Certificat de liberă mișcare

Începând cu data de 01.01.2013 obținerea certificatului de liberă mișcare nu mai este necesar, acesta fiind eliminat fără a fi înlocuit cu alt document.¹

Informații suplimentare

Internet

www.europa.eu

www.bamf.de

---

¹ Pentru aceasta: Legea privind modificarea legii privind libera circulație/UE și a dreptului de reședință de la 21 Ianuarie 2013 (Buletinul Oficial Federal BGBl I S. 86)

Für nichterwerbstätige Unionsbürger gelten besondere Voraussetzungen. Sie sind nur dann freizügigkeitsberechtigt, wenn sie über ausreichenden Krankenversicherungsschutz und ausreichende Existenzmittel für sich und ihre Familienangehörigen für die gesamte Dauer ihres Aufenthalts verfügen (§ 4 Satz 1 FreizügG/EU). Die Existenzmittel müssen so bemessen sein, dass keine Sozialhilfeleistungen in Anspruch genommen werden müssen. Existenzmittel sind alle gesetzlich zugelassenen Einkommen und Vermögen in Geld, Geldwert oder sonstige eigene Mittel, insbesondere Unterhaltsleistungen von Familienangehörigen oder Dritten, so auch Renten.

Als ausreichender Krankenversicherungsschutz kann der Umfang angesehen werden, den eine gesetzliche Krankenversicherung bieten würde.

Die Ausländerbehörde/Meldestelle kann verlangen, dass der Unionsbürger das Vorliegen dieser Voraussetzungen für sein Aufenthaltsrecht glaubhaft macht.

Freizügigkeitsbescheinigung

Ab dem 01.01.2013 muss die Freizügigkeit nicht mehr mit einer Bescheinigung nachgewiesen werden, die sogenannte Freizügigkeitsbescheinigung wurde ersatzlos gestrichen.¹

Weitere Informationen

Internet

www.europa.eu
www.bamf.de

---

¹ hierzu: Gesetz zur Änderung des Freizügigkeitsgesetzes/EU und weiterer aufenthaltsrechtlicher Vorschriften vom 21. Januar 2013 (BGBl I S. 86)

Învățarea limbii germane

Cetățenii statelor UE care doresc să trăiască în Germania trebuie să învețe cât mai repede cu putință limba germană. Numai așa este posibil să aveți acces la informații, să cunoașteți alte persoane, să vă descurcați în viața de zi cu zi, să găsiți de lucru, și alte asemenea. Această cunoaștere a limbii este cheia succesului dumneavoastră. Pentru a vă descurca în viața de zi cu zi este necesar să dispuneți de o cunoaștere a limbii la nivelul B1 așa cum este acesta definit în cadrul Cadrelui European Comun de Referință (CEFR) pentru limbi. Aceasta corespunde aproximativ nivelului elementar așa cum era acesta definit în trecut, și reprezintă nivelul minim necesar pentru o abilitate lingvistică de zi cu zi. Dacă o persoană dorește să întreprindă pe mai departe o activitate lucrativă - ca doctor, sau fondator de companie, nivelele B2 și C1 sunt importante cerințe pentru aceasta. La înmatricularea într-o școală superioară cu predare în limba germană, regula este să puteți dovedi o cunoaștere a limbii germane la nivelul C2, (fie prin testul DAF pentru nivelul C2, fie prin testul DSH). În cazurile procedurale precedente aplicațiilor propriu-zise se acceptă și niveluri mai reduse de cunoaștere a limbii (de regulă C1, iar în cazuri excepționale B2). Vă recomandăm, atunci când aceasta este posibil, să începeți să învățați limba germană încă de pe când vă aflați în România. Nivelele A1 și A2 vă asigură un fundament lingvistic de bază, și sunt relativ ușor de învățat. Este important să acordați atenție unui conținut de bază care să vă permită să vă orientați și să vă descurcați în viața de zi cu zi, mai puțin corectitudinii gramaticale și utilizării perfecte a limbii.

După sosirea în Germania, o achiziție instituționalizată a limbii este necesară. Ca stat membru al UE, un cetățean român nu are dreptul la o participare la cursurile numite "de integrare". Acestea sunt cursuri de limbă germană organizate de Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați (BAMF), ce se pot frecventa, în anumite cazuri, ca beneficiari de subvenție financiară. Cu toate acestea, un cetățean al UE poate participa la aceste cursuri de integrare, de exemplu când sunt locuri libere rămase pentru cursurile aflate în derulare. De aceea este recomandabil să vă adresați în primul rând către un institut de predare a limbilor, în acest scop. Costurile unui curs de integrare organizat de către BAMF sunt, de regulă, de 1,20 Euro pentru o unitate de învățare (UE), și acoperă un număr total de 645 UE (de la nivelul A1 la nivelul B1). Mult mai rapide, dar și mult mai scumpe, sunt cursurile organizate de institutul Goethe. În funcție de statul în care locuiște, se pot identifica atât școli populare (Volkshochschulen - VHS) cât și ofertanți privați.

Informații suplimentare

Internet

www.bamf.de

www.vhs.de

www.goethe.de

www.europass.cedefop.europa.eu

www.jmd-portal.de

Fondul de garantare a consilierii educaționale a Colegiului serviciilor pentru tinerii imigranți.

Das Erlernen der deutschen Sprache

Staatsbürger der EU, die in Deutschland leben möchten, müssen möglichst schnell die deutsche Sprache erlernen. Nur so ist es möglich, Zugang zu Informationen zu bekommen, Menschen kennen zu lernen, den Alltag zu bewältigen, eine Beschäftigung zu finden etc. Die Kenntnis der Sprache ist der Schlüssel zum Erfolg. Für das alltägliche Leben ist das Niveau B1 des Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmens (GER) für Sprachen erforderlich. Das entspricht ungefähr dem Niveau der alten Grundstufe und ist die Grundvoraussetzung sprachlichen Handelns. Wenn sich jemand beruflich weiterentwickeln möchte – als Arzt, Unternehmer, sind die Niveaus B2 und C1 wichtige Voraussetzung dafür. Für die Immatrikulation an einer deutschen Hochschule ist i. d. R. das Sprachniveau C2 nachzuweisen (entweder TestDaf, C2-Prüfung oder DSH-Prüfung). Bei den vorangehenden Bewerbungsverfahren werden auch niedrigere Sprachniveau-Nachweise akzeptiert (i. d. R. C1, in Ausnahmefällen B2). Es ist ratsam, mit dem Erwerb der deutschen Sprache, wenn möglich, schon in Rumänien zu beginnen. Die Niveaus A1 und A2 vermitteln ein sprachliches Fundament und sind relativ schnell zu erreichen. Es ist wichtig darauf zu achten, dass die Inhalte handlungs- und alltagsorientiert sind, weniger grammatikorientiert und auf eine fehlerfreie Anwendung der Sprache ausgerichtet.

Nach der Ankunft in Deutschland ist ein institutionalisierter Spracherwerb erforderlich. Als Mitglied der EU hat ein rumänischer Staatsbürger gesetzlich kein Recht auf eine Teilnahme an sogenannten Integrationskursen. Das sind die Deutschkurse, die vom Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF) angeboten und unter Umständen auch bezuschusst werden. Doch eine Teilnahme an Integrationskursen ist für Bürger der EU nicht ausgeschlossen, wenn z. B. freie Plätze in den laufenden Kursen vorhanden sind. Deshalb ist es ratsam, sich zuerst an das nächstgelegene Spracheninstitut zu wenden.

Die Integrationskurse des BAMF kosten in der Regel 1,20 Euro pro Unterrichtseinheit (UE) und dauern insgesamt 645 UE (von A1 bis B1). Viel schneller, aber auch teurer sind die Kurse des Goethe-Instituts. Je nachdem in welcher Stadt man wohnt, gibt es auch die Volkshochschulen (VHS) sowie verschiedene private Anbieter.

Weitere Informationen

Internet

www.bamf.de

www.vhs.de

www.goethe.de

www.europass.cedefop.europa.eu

www.jmd-portal.de — Bildungsberatung Garantiefonds Hochschule des Jugendmigrationsdienstes

Locuință

Căutarea unei locuințe

În mod normal, căutarea unei locuințe sau a unei case în Germania se face prin intermediul ziarelor sau a internetului. Este recomandabil să vă interesați direct la cunoscuți sau direct la ziar pentru a afla în ce zi a săptămânii apar anunțurile imobiliare - de regulă acestea apar în suplimentele de la sfârșit de săptămână.

Multe ziare își publică anunțurile atât în varianta printată cât și pe site-ul internet al acestora. Suplimentar, puteți identifica și site-uri specializate de internet unde se află anunțuri de închiriere a apartamentelor și caselor. Aceste oferte pot fi însă pe bază de cost.

Ajutor din partea biroului de locuințe

Biroul de locuințe al orașului sau al comunității poate fi, de asemenea, de ajutor, în căutarea unei locuințe. Deseori acestea închiriază în mod direct locuințe. Când aceasta nu este posibil, angajații biroului vă pot ajuta cu adrese și informații suplimentare, folositoare.

Agenții imobiliari

La căutarea unei locuințe sau a unei case este de asemenea posibil să apelați la ajutorul unui agent imobiliar. Aceștia închiriază obiecte imobiliare adecvate, contra unei plăți pentru serviciile lor. Datele de contact pentru aceasta se pot identifica în ghidurile de afaceri și ghidurile telefonice locale.

Aplicație pentru obținerea reședinței

Odată obținută noua locuință, aceasta trebuie, împreună cu noua adresă, raportată la autoritatea corespunzătoare pentru evidența populației, în conformitate cu regulile pentru înregistrare locuitorilor unui oraș. O înregistrare prea târzie se poate solda cu plata unei amenzi. (Mai mult decât atât, o înregistrare întârziată a schimbării reședinței poate avea consecințe negative asupra statutului de reședință). Majoritatea autorităților prevăd o perioadă de o săptămână de la stabilirea reședinței.

Srijin din partea statului - locuințele sociale

În majoritatea statelor și a comunităților se află locuințe ieftine, așa numite locuințe sociale. Acestea sunt locuințe administrate de stat. Pentru a putea să închiriați o astfel de locuință, vă este necesar un document numit "Wohnberechtigungsschein" (WBS), certificat ce vă atestă dreptul la locuințe sociale. Acestea pot fi solicitate la administrațiile statale în drept, de regulă la birourile de locuire. Certificatul WBS vă este eliberat când venitul dumneavoastră se află sub anumite limite. Luați aminte că acestea se eliberează doar pe un termen limitat și trebuie prelungite corespunzător prin depunerea unei noi cereri, dacă este cazul.

Wohnen

Wohnungssuche

In der Regel verläuft die Wohnungs- oder Haussuche in Deutschland über die Zeitung oder das Internet. Es ist sinnvoll, sich vorher bei Bekannten oder direkt bei der Zeitung zu erkundigen, an welchem Wochentag die Immobilienanzeigen erscheinen – häufig stehen sie in der Wochenendausgabe.

Viele Zeitungen stellen die Anzeigen aus ihrer Druckausgabe auch auf der Internetseite der Zeitung ein. Außerdem gibt es Internetseiten, die sich auf die Vermittlung von Wohnungen und Häusern spezialisiert haben. Solche Angebote können jedoch kostenpflichtig sein.

Hilfe vom Wohnungsamt

Das Wohnungsamt der Stadt oder der Gemeinde ist bei der Wohnungssuche behilflich. Häufig werden dort Wohnungen direkt vermittelt. Ist das nicht der Fall, können die Mitarbeitenden des Wohnungsamtes mit nützlichen Adressen und Informationen weiterhelfen.

Immobilienmakler

Bei der Wohnungs- oder Haussuche ist es auch möglich, die Hilfe von Immobilienmaklern in Anspruch zu nehmen. Diese vermitteln die geeigneten Objekte gegen Bezahlung. Kontaktadressen hierfür sind in den Branchenverzeichnissen und örtlichen Telefonbüchern zu finden.

Wohnsitz melden

Die neue Wohnung mit der entsprechenden Anschrift muss der zuständigen Meldebehörde, in der Regel dem Einwohnermeldeamt der Stadt, mitgeteilt werden. Bei einer verspäteten Meldung wird eventuell ein Bußgeld erhoben. (Außerdem kann eine verspätete Ummeldung unter Umständen negative Auswirkungen auf den Aufenthaltsstatus haben.) Manche Verwaltungen schreiben eine Frist von einer Woche vor.

Unterstützung vom Staat – Sozialwohnungen

In den meisten Städten und Gemeinden gibt es kostengünstigere Wohnungen, so genannte Sozialwohnungen. Das sind Wohnungen, die mit staatlichen Mitteln gefördert werden. Um eine solche Wohnung mieten zu können, wird ein Wohnberechtigungsschein (WBS) benötigt. Dieser kann bei der zuständigen Stadtverwaltung, meistens dem Wohnungsamt, beantragt werden. Der Wohnberechtigungsschein wird ausgestellt, wenn das Einkommen unter einer bestimmten Grenze liegt. Zu beachten ist, dass dieser nur befristet gilt und deshalb rechtzeitig eine Verlängerung beantragt werden muss.

Bani pentru locuință

Chiriașii pot solicita, în Germania, o subvenție de închiriere. Dacă și în ce măsură o asemenea cerere pentru subvenția de închiriere vă poate fi acordată, aceasta depinde de numărul de chiriași ai locuinței, de mărimea veniturilor totale și de mărimea chiriei. (Mai multe landuri federale oferă un calculator disponibil online cu care puteți calcula dacă și la cât se poate ridica valoarea subvenției). Chiar și proprietarii de apartamente sau case pot beneficia de o subvenție de stat, așa numita subvenție pentru acoperirea nevoilor (Lastenzuschuss).

Mai multe informații privind formularele necesare pot fi obținute de la autoritatea pentru subvenții locative (Wohngeldbehörde) din orașul dumneavoastră, sau la consiliul raional (Gemeindevverwaltung).

Chiria și drepturile chiriașilor

Informații despre dacă și cum se pot calcula cât de rezonabile sunt costurile chiriei, astfel încât să corespundă cu costurile locale obișnuite de închiriere, se pot obține prin consultarea indexului chiriilor (Mietspiegel). Acest index este obligatoriu pentru fiecare localitate și se poate obține de la Biroul de locuințe (Wohnungsamt) de care aparțineți.

Contractul de închiriere

Contractul de închiriere reglementează toate detaliile asupra cărora v-ați pus de acord și este obligatoriu, atât pentru chiriaș cât și pentru persoana care închiriază - atâta timp cât prevederile sunt corespunzătoare reglementărilor legale. Acesta trebuie să fie citit și înțeles de dumneavoastră, înainte de a fi semnat.

Înainte de încheierea unui contract de închiriere, trebuie să vă asigurați că acesta cuprinde toate elementele necesare, respectiv:

- Valoarea chiriei
- Valoarea costurilor locative de întreținere (Nebenkosten) (în special a costurilor de încălzire), Valoarea cauțiunii
- Posibile taxe pentru agentul imobiliar
- Posibile măriri ale chiriei (Staffelmiete - o chirie care se poate mări automat, cu un anumit procent)
- Durata contractului de închiriere (pe termen limitat sau nelimitat)
- Obligații de renovare

Toate înțelegerile trebuie incluse în scris în contractul de închiriere. Suplimentar contractului de închiriere, trebuie de multe ori să semnați și un protocol de transfer, așa numitul Übergabeprotokoll. Prin semnătură confirmați în ce stare a fost locuința la predarea către dumneavoastră.

Protocolul de transfer trebuie, de aceea, citit cu foarte mare atenție. Pentru deficiențe, care nu au fost remarcate și înscrise în protocolul de transfer, dumneavoastră veți fi ulterior considerat complet răspunzător. Persoana care vă închiriază locuința poate cere, de regulă, ca siguranță, o cauțiune, cu care să plătească pentru eventuale necesare reparații sau să compenseze datorii la plata chiriei. Suma cauțiunii poate fi de maximum trei ori valoarea chiriei propriu-zise (chiria fără costuri locative de întreținere).

Wohngeld

Mieter können in Deutschland einen Mietzuschuss beantragen. Ob und in welcher Höhe ein Anspruch auf das sogenannte Wohngeld besteht, hängt von der Zahl der Haushaltsmitglieder, der Höhe des Gesamteinkommens und der Höhe der Miete ab.

(Mehrere Bundesländer bieten im Internet einen Wohngeldrechner an, mit dem berechnet werden kann, ob und wie viel Wohngeld jemandem zusteht.) Auch Eigentümern von Wohnungen oder Häusern kann ein staatlicher Zuschuss gewährt werden, der sogenannte Lastenzuschuss.

Weitere Informationen und die nötigen Formulare können bei der Wohngeldbehörde der Stadt- oder Gemeindeverwaltung eingeholt werden.

Miete und Mietrecht

Auskunft darüber, ob die Mietkosten für eine Wohnung angemessen sind, also den ortsüblichen Mietpreisen entsprechen, gibt der qualifizierte Mietspiegel. Dieser ist für jeden Wohnort verbindlich und beim zuständigen Wohnungsamt zu erhalten.

Mietvertrag

Der Mietvertrag regelt alle Details des Mietverhältnisses und ist sowohl für den Mieter als auch für den Vermieter bindend – soweit die Regelungen gesetzlich zulässig sind. Er sollte deshalb genau geprüft werden, bevor er unterschrieben wird.

Vor Abschluss eines Mietvertrages sollten alle Einzelheiten geklärt sein:

- Höhe der Miete
- Höhe der Nebenkosten (insbesondere auch Heizkosten), Höhe der Kautions
- Mögliche Maklergebühren
- Mögliche Staffelmiete (eine Miete, die automatisch regelmäßig erhöht wird)
- Dauer des Mietvertrages (befristet oder unbefristet)
- Renovierungsverpflichtungen

Alle Vereinbarungen sollten schriftlich im Mietvertrag festgehalten werden.

Zusätzlich zum Mietvertrag muss oft ein sogenanntes Übergabeprotokoll unterschrieben werden. Mit der Unterschrift wird bestätigt, in welchem Zustand die Wohnung war, als sie übernommen wurde. Das Übergabeprotokoll sollte daher sehr genau gelesen werden. Für Mängel, die darin nicht vermerkt sind, könnte man später selbst verantwortlich gemacht werden. Der Vermieter verlangt üblicherweise als Sicherheit eine Kautions, um hiermit Reparaturen zu bezahlen oder Mietrückstände auszugleichen. Die Summe der Kautions darf höchstens so hoch sein wie drei Monatskaltmieten (Miete ohne Nebenkosten).

Costurile locative de întreținere

Alături de costurile pentru spațiile închiriate (chiria de bază, sau chiria propriu-zisă, așa numita Kaltmiete), trebuie să achitați de asemenea și costuri de întreținere - de multe ori numite costuri locative de întreținere (Nebenkosten) - care se regularizează o dată pe an. În aceste costuri sunt incluse, de exemplu, costurile pentru încălzire și apă precum și costuri de canalizare sau gunoi. Regula este să plătiți în fiecare lună, în avans, o anumită sumă pentru costurile locative de întreținere. La sfârșitul anului se va efectua o regularizare, care se poate solda fie cu o plată suplimentară pentru acoperirea costurilor neachitate în avans, fie cu o restituire a sumelor plătite excedentar în avans. Regularizarea costurilor locative de întreținere trebuie verificată cu exactitate. Dacă aveți întrebări privind drepturile și obligațiile (pentru reparații) ca chiriaș, vă puteți adresa asociației de chiriași și asociațiilor locative din localitatea dumneavoastră. În multe localități se află birouri la care vă puteți adresa în acest sens. Cu toate acestea, ofertele acestora sunt parțial cu taxă.

Mai multe informații privind căutarea de locuință

În localitate

- Administrația orășenească, raioanele comunale, administrațiile de cartier: ale Biroului de locuințe
- Ziarele cotidiene
- Buletinele de anunțuri publicitare
- Agentul imobiliar (cu taxă, pentru solicitări privind închirierea)

Internet

www.immowelt.de
www.immobilienscout24.de

Mai multe informații privind drepturile de chiriaș

În localitate

- Administrația orășenească, raioanele comunale, administrațiile de cartier: ale Biroului de locuințe
- Asociațiile chiriașilor (cu plata calității de membru)
- Administrația locală a locuinței dumneavoastră, Persoana care închiriază
- Organizațiile de consumatori

Internet

www.bmvbs.de
www.bmj.de/Ratgeber
www.dmb.de

Surse

www.bamf.de
www.bmi.bund.de

Nebenkosten

Neben den Kosten für die gemieteten Wohnräume (Grund- oder Kaltmiete) müssen Betriebskosten gezahlt werden – häufig auch Nebenkosten genannt –, die ein Mal pro Jahr abgerechnet werden. Zu diesen Kosten gehören z. B. die Kosten für Heizung und Wasser sowie Abwasser oder Müllgebühren. In der Regel wird ein bestimmter Betrag für die Nebenkosten jeden Monat im Voraus gezahlt. Am Ende eines Jahres erfolgt eine Abrechnung, bei der entweder eine Nachzahlung fällig oder eine Erstattung gebucht werden. Die Abrechnung der Nebenkosten sollte genau geprüft werden.

Zu Fragen über Pflichten und Rechte (etwa für Reparaturen) als Mieter, können der Mieterbund und die örtlichen Mietervereine gute Ansprechpartner sein. In vielen Städten haben sie Büros eingerichtet, an die man sich wenden kann. Allerdings sind ihre Angebote zum Teil kostenpflichtig.

Weitere Informationen zur Wohnungssuche

Vor Ort

- Stadt-, Gemeinde-, Kreisverwaltung: Wohnungsamt
- Tageszeitung
- Anzeigenblätter
- Makler (im Vermittlungsfall kostenpflichtig)

Internet

www.immowelt.de
www.immobilienscout24.de

Weitere Informationen zum Mietrecht

Vor Ort

- Stadt-, Gemeinde- und Kreisverwaltung: Wohnungsamt
- Mietervereine (Mitgliedschaft kostenpflichtig)
- Hausverwaltung
- Vermieter
- Verbraucherzentralen

Internet

www.bmvbs.de
www.bmj.de/Ratgeber
www.dmb.de

Quellen

www.bamf.de
www.bmi.bund.de

Munca în Germania

Resortisanții naționali ai unui stat membru al Uniunii Europene ce au cetățenie europeană. Aceștia se bucură necondiționat de libera circulație a lucrătorilor, a serviciilor și libertatea stabilirii reședinței. Cetățenii Uniunii Europene, indiferent de gender, nu au nevoie de permis de muncă dacă doresc să înceapă o activitate de lucru pe teritoriul Germaniei. Există o excepție valabilă de la 01/07/2013 pentru cetățenii croați, condiționați de aderarea la UE. Pentru această situație accesul la piața forței de muncă este condiționat de obținerea unui permis de muncă în UE din partea Agenției Federale pentru Ocuparea Forței de Muncă și Serviciile de plasare a forței de muncă din străinătate (Zentrale Auslands- und Fachvermittlung der Bundesagentur - ZAV). Cetățenii UE au în plus un drept de ședere în Germania pentru căutarea unui loc de muncă.

La fel precum orice cetățean german, și cetățenii Uniunii Europene trebuie să se identifice pe baza unui Pașaport sau a unui document național de identitate la autoritatea de reglementare autorizată pentru înregistrarea șederii lor în Germania. În cazul în care se exercită dreptul de muncă, trebuie depusă o declarație fiscală corespunzătoare la Oficiul Financiar de care aparțineți. În acest fel se achită atât impozitele, cât și contribuțiile de asigurări sociale ale fiecărui membru al familiei.

Cu certificatul de înregistrare și cu pașaportul sau documentul de identitate valid vă puteți înregistra, ca orice cetățean al Uniunii Europene, la Agenția locală de Forțe de muncă (Agentur für Arbeit) pentru căutarea activă a unui loc de muncă. În cazul în care vi se oferă un loc de muncă adecvat, puteți să îl acceptați printr-un proces adecvat și satisfăcător de aplicare. În cazul în care lucrați într-o ocupație în care sunteți obligat să plătiți contribuțiile obligatorii de asigurări sociale, acestea vă vor fi reținute, alături de contribuțiile pentru asigurarea de sănătate și asigurarea socială, direct de către angajatorul dumneavoastră, din salariul brut. Prin angajarea într-un job așa numit "minijob" (cu baza de plată de 450 de euro), nu veți plăti contribuțiile de asigurare sau taxe.

În locurile de muncă de tip minijob sau job cu timp parțial de lucru puteți obține fără probleme beneficii suplimentare, precum beneficiile SGB II, din partea centrelor de locuri de muncă competente în acest domeniu, prin depunerea unei aplicații pentru "compensații suplimentare" (Aufstockungsleistungen), în cazul în care câștigul obținut de dumneavoastră nu este suficient pentru trai, deoarece în această situație statusul lucrătorului este pe deplin cunoscut.

Pentru perioada căutării de lucru, în cazul în care doriți să obțineți beneficii sociale, trebui să acordați atenție următoarelor: Germania are prevăzută în Legea privind serviciile sociale (Sozialgesetzbuch SGB) II o excludere de la beneficiile de șomaj (Hartz-IV) pentru cetățenii UE aflați în căutarea unui loc de muncă. Dacă această prevedere este sau nu legală din punct de vedere

Arbeiten in Deutschland

Staatsangehörige der Mitgliedstaaten der Europäischen Union besitzen die Unionsbürgerschaft. Sie genießen die uneingeschränkte Arbeitnehmerfreizügigkeit, Dienstleistungsfreiheit und Niederlassungsfreiheit. Unionsbürgerinnen und Unionsbürger benötigen daher keine Arbeitserlaubnis, wenn sie in Deutschland einer Beschäftigung nachgehen wollen. Eine Ausnahme gilt seit dem 01.07.2013 für kroatische Staatsangehörige durch den Beitritt zur EU. Hier besteht bis mindestens 30.06.2015 ein nachrangiger Zugang zum Arbeitsmarkt durch die erforderliche Arbeitserlaubnis-EU durch die Zentrale Auslands- und Fachvermittlung der Bundesagentur (ZAV). EU-Bürger haben darüber hinaus für die Zeit der aktiven Arbeitssuche ein Aufenthaltsrecht in Deutschland.

So wie jeder deutscher Staatsbürger müssen Unionsbürgerinnen und Unionsbürger mit ihrem gültigen Pass oder Personalausweis bei der zuständigen Meldebehörde ihren ständigen Wohnsitz in Deutschland anmelden. Im Falle einer Beschäftigung muss die Steuererklärung bei dem dort ansässigen Finanzamt abgegeben werden. Sowohl die Steuern-, als auch die Sozialabgaben jedes Familienmitglieds werden an dieses abgeführt.

Mit der Meldebescheinigung und dem gültigen Pass oder Personalausweis können sich Unionsbürgerinnen und Unionsbürger bei der örtlichen Agentur für Arbeit arbeitsuchend melden. Falls eine entsprechende Arbeitsstelle offen ist, können sie diese bei Eignung sowie erfolgreichem Bewerbungsverfahren umgehend annehmen. Bei einer sozialversicherungspflichtigen Beschäftigung werden die Beiträge zur Kranken- und Sozialversicherung direkt vom Bruttoarbeitslohn abgeführt. Bei einem so genannten Minijob (450 Euro Basis), werden keine Versicherungsbeiträge und Steuern angerechnet. Bei Mini- oder Teilzeitjobs können unproblematisch ergänzende SGB II-Leistungen beim zuständigen Jobcenter als „Aufstockungsleistungen“ beantragt werden, wenn der Verdienst zum Lebensunterhalt nicht ausreicht, da hier die Arbeitnehmereigenschaft voll erfüllt ist.

Für die Zeit der Arbeitssuche ist bei Ansprüchen auf Sozialleistungen folgendes zu beachten: Deutschland hat im Sozialgesetzbuch (SGB) II einen Ausschluss von Arbeitslosengeld II („Hartz-IV“) für arbeitsuchende Unionsbürgerinnen und Unionsbürger vorgesehen. Ob dies europarechtlich zulässig ist, ist aus verschiedenen Gründen sehr umstritten. Viele Sozialgerichte wenden inzwischen den Ausschluss von Arbeitslosengeld für arbeitsuchende EU-Bürger nicht mehr an und sprechen Leistungen zu.

al dreptului european, acesta este un subiect foarte controversat, datorită unui complex de motive. Multe jurisdicții au respins însă excluderea de la beneficii de șomaj și a serviciilor corepunzătoare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă.

În majoritatea cazurilor se argumentează că cererile de servicii sociale în Germania se reglementează și coordonează conform regulilor europene.²

Când vă aflați în nevoia unui ajutor social în sensul prevederilor SGB II, este recomandabil să întreprindeți în același timp și o căutare activă a unui loc de muncă, prin intermediul Job Centrelor din localitatea dumneavoastră. La nevoie, puteți instrumenta procedura de trimitere spre reconsiderare și acțiunea în justiție a cererilor dumneavoastră pentru beneficii sociale. În cazuri urgente și când sunteți lipsit de mijloace adecvate de existență, puteți solicita protecție legală expresă. Acestea sunt soluționate pozitiv în majoritatea cazurilor. O clarificare adecvată este așteptată în decursul anului 2014, subiectul fiind pe rol atât la Curtea Socială Federală a Germaniei, cât și la Curtea Europeană. Cetățenii Uniunii Europene pot depune, în orice caz, o cerere pentru asistență socială la Oficiul de Asistență Socială, conform SGB XII, mai ales în cazul în care nu dispun de o asigurare de sănătate.

Informații suplimentare

Internet

www.arbeitsagentur.de (Agenția Federală pentru Muncă - Bundesagentur für Arbeit)

www.ec.europa.eu/eures (Portalul European pentru Lucrătorii aflați în căutarea unui loc de muncă)

www.zav.de/www.ba-auslandsvermittlung.de

(Agenția Federală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Serviciile de plasare a forței de muncă din străinătate)

www.make-it-in-germany.com (Portal de sprijin a lucrătorilor străini aflați în căutarea unui loc de muncă)

www.thejobofmylife.de

(Plasarea forței de muncă din Europa pentru pregătire profesională sau muncă în Germania)

www.europass.cedefop.europa.eu (Transparența calificărilor în Europa)

www.eui-dwbo.de (Informare bilingvă asupra beneficiilor sociale și de șomaj)

www.diakonie.de (pagină aflată momentan în lucru)

---

² Art. 4 și Art. 70 al VO 883/2004

In den meisten Fällen wird argumentiert, dass nach der europäischen Verordnung zur Koordinierung von Sozialleistungen ein Anspruch auf Sozialleistungen in Deutschland bestehen kann.²

Wenn Hilfebedürftigkeit im Sinne des SGB II vorliegt, ist also für die Zeit der aktiven Arbeitssuche daher in jedem Fall zu raten, SGB II- Leistungen beim JobCenter des Wohnorts zu beantragen. Notfalls sind Widerspruch und Klage einzureichen. In dringenden Fällen ohne jegliche Existenzgrundlage sollte Eilrechtsschutz beantragt werden. Dieser hat in den meisten Fällen Aussicht auf Erfolg. Eine grundsätzliche Klärung wird im Laufe des Jahres 2014 erwartet, da sowohl bei dem Bundessozialgericht als auch beim Europäischen Gerichtshof Vorlageverfahren anhängig sind. Zulässig für Unionsbürgerinnen und Unionsbürger ist in jedem Fall ein Antrag bei dem Sozialamt auf Sozialhilfe nach dem SGB XII, insbesondere wenn keine ausreichende Krankenversicherung vorliegt.

Weitere Informationen

Internet

www.arbeitsagentur.de (Bundesagentur für Arbeit)

www.ec.europa.eu/eures (Europäisches Portal zur Arbeitssuche)

www.zav.de/www.ba-auslandsvermittlung.de

(Zentrale Auslands- und Fachvermittlung der Bundesagentur für Arbeit)

www.make-it-in-germany.com (Willkommensportal für Arbeitssuchende)

www.thejobofmylife.de

(Vermittlung in Ausbildung oder Beschäftigung aus Europa nach Deutschland)

www.europass.cedefop.europa.eu (Transparenz von Qualifikationen in Europa)

www.eui-dwbo.de (Zweisprachige Informationen zum Arbeitslosen- und Sozialgeld)

www.diakonie.de (Informationen zu Sozialleistungen für Unionsbürger)

---

² Art. 4 und Art. 70 der VO 883/2004

Copii - Școala - Pregătirea profesională

Copii

Cetățenii străini cu reședința în Germania au dreptul la alocație pentru copil, cât și ca aceștia să dețină un permis de ședere valabil. Ajutorul pentru copii este plătit de la naștere până la vârsta de 18 ani, în valoare de la 184 Euro până la 215 Euro pe lună. Pentru un copil, care a depășit vârsta de 19 ani, ajutorul poate fi plătit în continuare până la vârsta de cel mult 25 de ani, atât timp cât acesta se află într-o formă de pregătire profesională, studiu sau un serviciu voluntar.

Nu numai părinții biologici pot solicita aceasta, dar și bunicii, părinții adoptivi sau temporari în grija cărora se află copilul în drept. Pentru solicitare și plata ajutorului financiar pentru copii fiecare Fond de familie este stabilit ca răspunzător, în funcție de cartier, de către Agenția Forțelor de Muncă.

Școala

Obligația pregătirii școlare începe în Germania cu vârsta de șase ani, și durează zece ani. Părinții care sosesc din alte țări trebuie să înregistreze școlarii la școlile din regiunea în care locuiesc. Orice persoană care are copii cu vârsta cuprinsă între trei și șase ani poate să înregistreze copii în grădinițe, astfel încât să se asigure pregătirea preliminară pentru începerea școlii și învățarea de timpuriu a limbii germane. Tot mai multe grădinițe oferă între timp și posibilitatea de a înscrie copii sub trei ani. Școlile germane oferă școlarilor de toate sexele pregătire școlară în clase mixte, sau pregătire în grupe intensive pentru limba germană și un alt domeniu de specialitate, până când aceștia sunt complet integrați din punct de vedere școlar.

Pregătirea profesională

Sistemul de pregătire profesională din Germania are două particularități:

Pregătirea școlară: Școlarii trebuie să opteze, după terminarea școlii de bază (primele patru clase), pentru o anumită pregătire școlară în viitoarea etapă de învățare. Școala principală, Școala reală și Gimnaziul. Școala integrală este o altă formă de pregătire școlară în care sunt înscriși școlari din toate formele educaționale (școala principală, reală și gimnazială). Sistemul de pregătire școlară german este permeabil. Aceasta înseamnă că accesarea unei forme superioare de pregătire școlară este mereu posibilă, dacă se obțin notele corespunzătoare. Nivelul secundar de pregătire I cuprinde clasele 5 - 9 iar nivelul secundar II cuprinde clasele 10 - 12, sau, respectiv, 10 - 13. Școala principală și școala reală acoperă nivelele anuale de la 5 până la 10. Finalizarea este posibilă după clasa a 9-a. Școala reală acoperă nivelele anuale de la 5 până la 10. Cu finalizare în clasa a 10-a în cadrul școlii principale sau reale (liceu) și cu note corespunzătoare se pot îndeplini cerințele necesare pentru calificarea în nivelul secundar II de pregătire.

Kinder – Schule – Berufliche Bildung

Kinder

Ausländer mit Wohnsitz in Deutschland haben Anspruch auf Kindergeld, sofern sie eine gültige Niederlassungserlaubnis besitzen. Kindergeld wird von der Geburt an bis zum Alter von 18 Jahren in Höhe von 184 Euro bis 215 Euro pro Monat gezahlt. Für ein Kind, das über 18 Jahre alt ist, kann bis zur Vollendung des 25. Lebensjahres Kindergeld weiter gezahlt werden, so lange es sich in einer beruflichen Ausbildung, einem Studium oder einem Freiwilligendienst befindet. Neben den leiblichen Eltern können zum Beispiel auch Großeltern, Pflegeeltern oder Stiefeltern anspruchsberechtigt sein. Für den Antrag und die Auszahlung von Kindergeld ist nach dem Wohnbezirk die jeweilige Familienkasse der Bundesagentur für Arbeit zuständig.

Schule

Die Schulpflicht beginnt in Deutschland im Alter von sechs Jahren und dauert zehn Jahre an. Eltern, die aus dem Ausland einreisen, wenden sich bitte an das Schulamt ihres Wohnortes. Diejenigen, die Kinder im Alter von drei bis sechs Jahren haben, können ihre Kinder in öffentlichen Kindergärten anmelden, damit die vorschulische Erziehung und das Erlernen der deutschen Sprache ihrer Kinder frühzeitig gefördert werden. Immer mehr Kindergärten besitzen mittlerweile die Möglichkeit, auch Plätze für Kinder unter drei Jahren bereitzustellen. Deutsche Schulen bieten Schülerinnen und Schülern in zusätzlichen Klassen oder Gruppen eine intensive Betreuung in Deutsch und in anderen Fächern an, bis sie im vollen Umfang im Regelunterricht integriert sind.

Berufliche Bildung

Das Bildungssystem in Deutschland hat zwei Besonderheiten:

Schulbildung: Die Schüler werden nach der Grundschule (4. Klasse) entsprechend ihren Leistungen in drei Schultypen aufgeteilt: Hauptschule, Realschule und Gymnasium. Die Gesamtschule ist eine Schulform, in der Schüler in allen Schultypen (Haupt- und Realschule sowie Gymnasium) unterrichtet werden. Das deutsche Schulsystem ist durchlässig. Das heißt, der Übergang auf eine höhere Schulform ist immer möglich, wobei gute Noten vorausgesetzt werden. Die Sekundarstufe I wird von der 5. bis zur 9. Klasse und die Sekundarstufe II von der 10. bis zur 12. bzw. 13. Klasse definiert. Die Hauptschule und Realschule umfassen die Jahrgangsstufen 5. bis 10. Der Abschluss nach der 9. Klasse ist möglich. Die Realschule umfasst die Jahrgangsstufen 5. bis 10. Mit Abschluss der 10. Klasse in der Hauptschule und der Realschule (Fachoberschulreife) und den entsprechenden Noten erwirbt man die Qualifikation für die Sekundarstufe II. Das Gymnasium und die Gesamtschule umfassen die Jahrgangsstufen 5. bis 12. bzw. 13. Mit dem Abschluss (Fachabitur oder Abitur) des Gymnasiums bzw. der Gesamtschule erlangt man den Zugang zu Fachhochschulen und Universitäten.

Gimnaziul și școala integrală acoperă anii de studiu de la 5 până la 12, respectiv 13. Finalizarea gimnaziului, respectiv a școlii integrale, (cu diploma de specialitate, sau bacalaureat), permite accesul la școlile superioare sau universități.

Sistemul dual de pregătire: Sistemul dual de pregătire profesională are o mare importanță în Germania. Sistemul dual de pregătire cuprinde pregătirea practică în cadrul unei companii și în același timp pregătirea teoretică în cadrul unei școli de meserii. În Germania există aproximativ 350 de meserii recunoscute. În cadrul companiilor, pregătirea este în mare parte practică (3 până la 4 zile pe săptămână), iar în școala de meserii, cu preponderență teoretică (1 până la 2 zile pe săptămână). Pregătirea profesională durează, în funcție de meserie, între 2 până la 3 ani și jumătate. Tinerii și tinerele au astfel posibilitatea să acumuleze cunoștințe practice în mediul economic, și în același timp să aprofundeze cunoștințe teoretice prin intermediul școlii de meserii pentru o calificare adecvată în oricare din meseriile dorite. Pregătirea duală este cel mai important pilon al pregătirii vocaționale în Germania și este recunoscută pe plan internațional drept cel mai bun model de integrare a tinerilor pe piața muncii. Tinerii ucenici, care doresc o astfel de pregătire corelată cu studiul, pot să se orienteze spre acest sistem dual. Caracteristic studiului dual este combinația specifică dintre teorie și practică. Companiile oferă multe locuri de muncă pentru persoanele aflate în pregătire duală (cu precădere în domeniul comercial, precum și în domeniul inginerie sau științele computerului). Paralel cu pregătirea profesională în cadrul companiei, pregătirea teoretică (pe faze de studiu) are loc în academii de meserii, la școli superioare sau la universități. Multe companii din industrie și servicii oferă, în Germania, locuri pentru studenții aflați la studiu în pregătire duală. Agenția locală a Forțelor de Muncă din localitatea dumneavoastră este cea care poate îndruma efectiv tinerii aflați în căutarea unei astfel de pregătiri profesionale. Pentru tinerii fără pregătire vocațională, pregătirea în școala vocațională este obligatorie până la vârsta de 18 ani.

Informații suplimentare

Internet

www.arbeitsagentur.de

www.anabin.kmk.org

www.berufenet.de

<http://ec.europa.eu/eures>

www.thejobofmylife.de

www.europass.cedefop.europa.eu

Duales Ausbildungssystem: Das duale Ausbildungssystem in der beruflichen Bildung hat in Deutschland eine große Bedeutung. Die duale Ausbildung umfasst die praktische Ausbildung im Unternehmen und gleichzeitig die theoretische Ausbildung in der Berufsschule. In Deutschland gibt es rund 350 anerkannte Berufe. Im Betrieb werden den Auszubildenden vorwiegend praktische (3 bis 4 Tage in der Woche) und in der Berufsschule überwiegend theoretische Inhalte (1 bis 2 Tage in der Woche) vermittelt. Die Ausbildung dauert je nach Beruf zwischen 2 bis 3,5 Jahre. Junge Menschen erhalten hier vor allem praktische Erfahrung in der Wirtschaft, die gleichzeitig durch die theoretische Ausbildung in der Berufsschule in allen Berufen qualifiziert werden.

Die duale Ausbildung ist die wichtigste Säule der beruflichen Bildung in Deutschland und ist im internationalen Vergleich das beste Modell zur Integration junger Menschen in den Arbeitsmarkt. Abiturienten, die eine Ausbildung in Verbindung mit einem Studium anstreben, können einen dualen Studiengang angehen. Charakteristisch für duale Studiengänge sind die spezifischen Kombinationen von Theorie und Praxis. Unternehmen bieten Duale Ausbildungsgänge (vornehmlich im kaufmännischen sowie im Ingenieur- und Informatikbereich) an. Parallel zur Ausbildung im Betrieb findet das Studium (in Studienphasen) an Berufsakademien, an Fachhochschulen bzw. an Universitäten statt. Viele Industrie- und Dienstleistungsunternehmen in Deutschland bieten duale Studiengänge an. Die an dem Wohnort zuständige Agentur für Arbeit hilft den Jugendlichen bei der Auswahl und der Suche nach Ausbildung. Für Jugendliche ohne Berufsausbildungsverhältnis besteht bis zum Ablauf des Schuljahres, in dem sie das 18. Lebensjahr vollenden, Berufsschulpflicht.

Weitere Informationen

Internet

www.arbeitsagentur.de

www.anabin.kmk.org

www.berufenet.de

<http://ec.europa.eu/eures>

www.thejobofmylife.de

www.europass.cedefop.europa.eu

Asigurările de sănătate și asigurările sociale

Asigurările sociale

Asigurările sociale în Germania sunt reglementate printr-un sistem menit să asigure siguranța cetățenilor săi. Germania oferă protecție financiară pentru șomaj și boală, precum și pentru alte nevoi de asistență. De asemenea, serviciile sociale asigură și plata pensiei la bătrânețe. Asigurările sociale sunt obligatorii și, în cazul în care sunteți angajat, acestea trebuie plătite în calitate de angajat. Primele de plată se plătesc în cote egale atât de către angajator cât și de către angajat, și se rețin automat din salariul sau remunerația dumneavoastră de către Asigurările Sociale.

O excepție o constituie asigurarea legală de accident, care este plătită integral de către angajatorul dumneavoastră.

Asigurarea de sănătate

Asigurările de sănătate pot fi de stat fie private. Asigurarea de sănătate de stat oferă asiguraților și familiei acestora mai multă siguranță în cazuri de boală. Acestea preiau și costurile pentru îngrijiri de sănătate precum costurile dentare, îngrijirile în caz de cancer sau măsuri de reabilitare. Acestea plătesc pentru asistența medicală de urgență precum și pentru zilele de concediu medical în cazul în care, datorită bolii, nu puteți primi salariul sau remunerația cuvenită. Asiguratul plătește, pentru fiecare serviciu, conform solicitărilor, după caz, o anumită coplată. Când un asigurat obține un venit peste o anumită sumă, așa numitul prag de venit, asigurarea nu mai este obligatorie și persoana respectivă poate decide, autonom, cum se poate asigura (prin asigurare privată).

Asigurarea este obligatorie în următoarele cazuri:

- pentru angajați
- pentru beneficiarii de ajutoare care înlocuiesc veniturile (ajutorul de șomaj, pensia, ajutorul financiar pentru copii, sprijinul pentru șomeri de tip ALG II ș. a.)
- pentru cei care studiază
- pentru pensionari și solicitanții de pensii
- anumiți aparținători ai persoanelor cu obligație de asigurare

Asigurarea de îngrijire

Asigurații de sănătate prin asigurări de stat sunt automat înscriși pentru asigurarea de îngrijire. În cazul asigurărilor private de sănătate care oferă o asigurare generală de servicii medicale, asigurarea de îngrijire trebuie solicitată suplimentar ca asigurare suplimentară.

Kranken- und Sozialversicherung

Sozialversicherung

Die Sozialversicherung in Deutschland ist ein gesetzliches System für die soziale Sicherheit der Bürgerinnen und Bürger. Sie bietet finanziellen Schutz bei Arbeitslosigkeit und Krankheit sowie Pflegebedürftigkeit. Auch die Rentenzahlung im Alter wird durch die Sozialversicherung abgedeckt. Die Sozialversicherung ist eine Pflichtversicherung und im Falle einer Berufstätigkeit als Arbeitnehmer bindend. Die Beiträge werden grundsätzlich vom Arbeitgeber und Arbeitnehmer jeweils zur Hälfte getragen und werden automatisch vom Lohn oder Gehalt in die Sozialversicherung abgeführt.

Eine Ausnahme hiervon bildet die gesetzliche Unfallversicherung, deren Beiträge vollständig von dem Arbeitgeber übernommen werden.

Krankenversicherung

Es gibt die gesetzliche wie auch die private Krankenversicherung. Die gesetzliche Krankenversicherung bietet dem Versicherten und seiner Familie im Krankheitsfall weitgehende Sicherheit. Sie übernimmt daneben auch Kosten für die Gesundheitsvorsorge wie z. B. Zahnarzt oder Krebsvorsorge und für Rehabilitationsmaßnahmen. Sie kommt für die notwendige medizinische Hilfe auf und zahlt ein Krankengeld, wenn aufgrund von Arbeitsunfähigkeit der Lohn oder das Gehalt entfällt. Der Versicherungsnehmer zahlt je nach Leistung, die in Anspruch genommen wird, eine Zuzahlung. Wenn das versicherungspflichtige Einkommen eine bestimmte Höhe, die so genannte Beitragsbemessungsgrenze, übersteigt, ist man nicht mehr pflichtversichert und entscheidet eigenverantwortlich, wie die Absicherung erfolgt (durch private Versicherungen).

Eine Versicherungspflicht gilt in der Regel für:

- Beschäftigte
- Bezieher von Erwerbsersatzeinkünften (Arbeitslosengeld, Rente, Krankengeld, Arbeitslosengeld II u. a.)
- Studierende
- Rentner und Rentenantragsteller
- bestimmte Familienangehörige von Pflichtversicherten

Pflegeversicherung

Bei einer gesetzlichen Krankenversicherung erfolgt die Zugehörigkeit zur sozialen Pflegeversicherung automatisch. Im Falle einer privaten Krankenversicherung mit Anspruch auf allgemeine Krankenhausleistungen, muss zusätzlich eine private Pflegeversicherung abgeschlossen werden.

Asigurarea de îngrijire reduce riscul financiar pentru dependență de îngrijire. Aceasta sprijină în plus persoanele care se ocupă de îngrijirea celor în nevoie, prin consiliere și prin rambursarea cheltuielilor de îngrijire. Serviciile asigurărilor de îngrijire se primesc atât pentru îngrijirea la domiciliu cât și pentru îngrijirea staționară, numai la cerere.

Asigurările de șomaj

Dacă deveniți șomer după o perioadă de lucru în care ați achitat costurile de asigurare socială obligatorie, puteți obține, la cerere, beneficii de șomaj. Pentru a vedea dacă sunt îndeplinite condițiile necesare, Agenția Forțelor de Muncă efectuează cercetările necesare.

Asigurările de pensie

Asigurările de pensie oferă un sprijin financiar la bătrânețe sau în caz de incapacitate. Un drept la pensionare se obține în cazul în care asiguratul a ajuns la o anumită vârstă la care poate demonstra o perioadă minimă de asigurare. Dacă ambele criterii sunt îndeplinite, se poate face o cerere de scoatere la pensie.

La acestea se adaugă și alte modalități de pensie pentru limită de vârstă. Adicional asigurărilor de pensie obligatorie este deseori necesară și o asigurare privată preventivă. Pentru asigurările preventive private există oferte de sprijin din partea statului (asa-numita pensie Riester).

Mai multe informații privind asigurarea de sănătate

În localitate

Casele de asigurări și birourile de asigurare, oficiul consumatorilor

Internet

www.bmg.bund.de
www.verbraucherzentrale.de
www.ratgeber.vzbv.de

Mai multe informații privind asigurarea de îngrijire

În localitate

Casele de asigurări sau asiguratorii privați, oficiul consumatorului

Internet

www.bmg.bund.de
www.verbraucherzentrale.de
www.ratgeber.vzbv.de

Die Pflegeversicherung mindert das finanzielle Risiko bei Pflegebedürftigkeit. Sie unterstützt zudem auch die pflegenden Personen durch Beratung und Erstattung von Pflegeaufwendungen. Leistungen der Pflegeversicherung erhält man bei der häuslichen Pflege genau wie bei der stationären Pflege nur auf Antrag.

Arbeitslosenversicherung

Bei Arbeitslosigkeit nach einer sozialversicherungspflichtigen Beschäftigung besteht auf Antrag die Möglichkeit, Leistungen aus der Arbeitslosenversicherung zu beziehen. Ob die hierfür notwendigen Voraussetzungen erfüllt sind, prüft die Agentur für Arbeit.

Rentenversicherung

Die Rentenversicherung gibt finanzielle Sicherheit im Alter oder bei Erwerbsunfähigkeit. Ein Bezug von Altersrente setzt voraus, dass die Versicherten ein bestimmtes Alter erreicht haben und eine Mindestversicherungszeit vorweisen können. Sind beide Kriterien erfüllt, kann ein Rentenanspruch gestellt werden.

Darüber hinaus gibt es noch weitere Möglichkeiten der Altersrente. Zusätzlich zur gesetzlichen Rentenversicherung ist oft auch eine private Vorsorge notwendig. Bei der privaten Altersvorsorge gibt es Angebote der staatlichen Förderung (sogenannte Riester-Rente).

Weitere Informationen zur Krankenversicherung

Vor Ort

Krankenkassen und Versicherungsämter, Verbraucherzentralen

Internet

www.bmg.bund.de

www.verbraucherzentrale.de

www.ratgeber.vzbv.de

Weitere Informationen zur Pflegeversicherung

Vor Ort

Krankenkasse oder private Versicherung, Verbraucherzentralen

Internet

www.bmg.bund.de

www.verbraucherzentrale.de

www.ratgeber.vzbv.de

Mai multe informații privind asigurarea de șomaj

În localitate

Agenția pentru Forțele de Muncă, Centrul de joburi

Internet

www.arbeitsagentur.de

Mai multe informații privind asigurarea de pensii

În localitate

Asiguratorul, administrația orășenească, raioanele comunale, administrațiile de cartier: birourile de asigurări, oficiul consumatorilor

Internet

www.bmas.bund.de,
www.verbraucherzentrale.de
www.ratgeber.vzbv.de

Surse

www.bamf.de
www.bmi.bund.de

Weitere Informationen zur Arbeitslosenversicherung

Vor Ort

Agentur für Arbeit, Jobcenter

Internet

www.arbeitsagentur.de

Weitere Informationen zur Rentenversicherung

Vor Ort

Versicherungsträger, Stadt-, Gemeinde-, Kreisverwaltung

Versicherungsamt

Verbraucherzentralen

Internet

www.bmas.bund.de,

www.verbraucherzentrale.de

www.ratgeber.vzbv.de

Quellen

www.bamf.de

www.bmi.bund.de

Servicii sociale în domeniul migrației și refugiaților

Fiecare al cincilea locuitor din Nordrhein-Westfalen aparține unei familii de imigranți, iar din anii șazeci aceasta se adevărește pentru fiecare al treilea locuitor. Tema migrație și refugiați este prezentă în toate sectoarele sociale și grupuri de apartenență socială.

Domeniul de activitate al migrației și refugiaților din cadrul Diaconiei Rheinland-Westfalen-Lippe cuprinde mai multe oferte și servicii pentru cercetarea, primirea și integrarea în comunitate a imigranților și a refugiaților. O sarcină deosebită a constituit-o deschiderea interculturală a serviciilor de îngrijire socială. Acestui domeniu îi corespunde consilierea primită din partea imigranților, promovarea de studenți străini din țările în curs de dezvoltare și observarea deportărilor la aeroportul din Düsseldorf.

Profesioniștii de înaltă calificare cu competențe interculturale specifice pot primi ajutor corespunzător la locația acestora. Ei pot fi sprijiniți de voluntari calificați din cadrul serviciilor comunitare religioase, precum și din partea organizațiilor de auto-întraajutorare a imigranților. Mai exact, este vorba despre consiliere și sprijin acordat nou-veniților, sprijin în vederea integrării pentru cei care locuiesc deja demult ca imigranți aici, activitate de integrare din punct de vedere social, mediere interculturală între imigranți și populația autohtonă, auto-întraajutorare și sprijin de angajament civic din partea și pentru persoanele ce provin din familii de imigranți, precum și advocacy. De asemenea, anumite grupuri specializate acordă protecție și asistență, în special pentru refugiați, victime ale traficului de persoane și victime ale discriminării rasiale.

Grupuri țintă

Persoanele ce provin din familii de imigranți, în toate aspectele vieții, independent de statutul de reședință al acestora sau pașaport, precum:

- Nou-veniți și persoane cu vechi statut de rezident în Germania, ce provin din familii de imigranți
- Refugiați cu statut variat
- Persoane fără drept legal de reședință și victime ale traficului de persoane
- Imigranți
- Studenți din străinătate
- Instituții religioase, diaconice și comunitare, grupări și inițiative asemenea, precum și populația locală
- Rețele comunale

Soziale Dienste im Bereich Migration und Flucht

Jeder fünfte Einwohner in Nordrhein-Westfalen gehört zu einer zugewanderten Familie, bei den Sechsjährigen beträgt der Anteil sogar ein Drittel. Das Thema Migration und Flucht ist so in allen gesellschaftlichen Bereichen und Gruppen präsent.

Das Arbeitsfeld Migration und Flucht der Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe umfasst verschiedene Angebote und Dienste zur Förderung, der Aufnahme und zur gesellschaftlichen Integration von Zugewanderten und Flüchtlingen. Eine besondere Aufgabe stellt die interkulturelle Öffnung der Dienste der sozialen Regelversorgung dar. Zum Aufgabengebiet gehören zudem auch die Auswandererberatung, die Förderung ausländischer Studierender aus Entwicklungsländern und die Abschiebungsbeobachtung am Düsseldorfer Flughafen.

Qualifizierte hauptamtliche Fachkräfte mit spezifischer interkultureller Kompetenz bieten vor Ort umfassende Hilfen an. Sie werden unterstützt von geschulten freiwilligen Mitarbeiterinnen und Mitarbeitern aus dem kirchlichen Spektrum ebenso wie aus Migrantenselbstorganisationen. Im Einzelnen geht es um die Beratung und Begleitung für Neuzuwanderer, Integrationshilfen für bereits länger hier lebende Zugewanderte, sozialraumbezogene Integrationsarbeit, interkulturelle Vermittlung zwischen Zugewanderten und der einheimischen Bevölkerung, Selbsthilfe und Unterstützung des bürgerschaftlichen Engagements von und für Menschen mit Zuwanderungsgeschichte sowie Anwaltschaft. Auch Schutz und Beistand, insbesondere für Flüchtlinge, Opfer von Menschenhandel und Opfer von rassistischer Diskriminierung, werden von der Fachgruppe gewährt.

Zielgruppen

Menschen mit Zuwanderungsgeschichte in allen Lebenslagen, unabhängig von ihrem Aufenthaltsstatus oder ihrem Pass wie

- Neuzugewanderte und bereits länger hier lebende Menschen mit Zuwanderungsgeschichte
- Flüchtlinge mit unterschiedlichem Status
- Menschen ohne legalen Aufenthaltsstatus und Opfer von Menschenhandel
- Auswanderer
- ausländische Studierende
- kirchliche, diakonische und gesellschaftliche Institutionen, Gruppen und Initiativen sowie die einheimische Bevölkerung
- kommunale Netzwerke

Serviciile pentru migrația tinerilor (JMD)

Obiectiv de promovare

Integrarea copiilor, adolescenților și a adulților tineri, ce provin din familii de imigranți (până la 27 ani); îmbunătățirea oportunităților de integrare, promovarea egalității de șanse, promovarea tinerelor femei imigrante în toate sferele vieții sociale, culturale și politice.

Sarcini

Management individual de caz, lucrul cu rețele sociale și spații sociale, inițierea și acompaniamentul deschiderii interculturale a serviciilor și direcționarea domeniilor sociale de acțiune.

Consilierea imigranților pentru adulți (MBE)

Obiectiv de promovare

Integrarea primară și promovarea integrării, promovarea participării la viața comunitară, îmbunătățirea șanselor de integrare.

Sarcini

Consilierea individuală și acompaniamentul nou-veniților și a femeilor imigrante și a tinerilor imigranți cu vârsta de până la 27 de ani în preluarea nevoilor specifice, consultare individuală pe caz după planul de intervenție și integrare agreat, acompaniamentul social-pedagogic la cursurile de integrare, facilitarea integrării în rețele comunale, îndrumare pentru deschiderea interculturală a serviciilor generale și sociale.

Agențiile de integrare (IA)

Scop

Pledând pentru nevoile persoanelor ce provin din familii de imigranți și pentru deschidere de oportunități, promovarea pe mai departe a posibilităților de integrare a persoanelor aflate de lung timp în Germania, ce provin din familii de imigranți, activarea, îndrumarea comună și sprijinirea facilităților locale și a serviciilor, instituțiilor și a altor actori.

Sarcini

Acestea se regăsesc în principal în următoarele puncte cheie:

- Angajamentul civil al și pentru persoanele ce provin din familii de imigranți – Potențial de dezvoltare al activităților de integrare
- Deschiderea interculturală – Promovarea procesului de deschidere și a utilizării de servicii și facilități ale infrastructurii sociale

Jugendmigrationsdienste (JMD)

Ziel der Förderung

Eingliederung von Kindern, Jugendlichen und jungen Erwachsenen mit Migrationshintergrund (bis 27 Jahren); Verbesserung der Integrationschancen, Förderung der Chancengleichheit, Förderung der Partizipation junger Migrantinnen in allen Bereichen des sozialen, kulturellen und politischen Lebens.

Aufgaben

Individuelle Integrationsförderung/Case Management, Netzwerk- und Sozialraumarbeit, Initiierung und Begleitung der interkulturellen Öffnung von Diensten und Einrichtungen der sozialen Handlungsfelder.

Migrationsberatung für erwachsene Zuwanderer (MBE)

Ziel der Förderung

Erst-Integration und Integrationsförderung, Förderung der Teilhabe am gesellschaftlichen Leben, Verbesserung der Integrationschancen.

Aufgaben

Individuelle Beratung und Begleitung von Neuzuwanderern und sonstigen Migrantinnen und Migranten ab 27 Jahren mit besonderem Förderbedarf, Einzelfallberatung nach Förderplan und Integrationsvereinbarung, sozialpädagogische Begleitung in Integrationskursen, kommunale Vernetzung, Interkulturelle Öffnung von Einrichtungen und sozialen Diensten.

Integrationsagenturen (IA)

Ziel

Eintreten für die Belange von Menschen mit Zuwanderungsgeschichte und Eröffnung von Chancen, Förderung der nachholenden und weiterführenden Integration auch der bereits hier länger lebenden Zuwanderer, Aktivierung, Zusammenführung und Unterstützung der vor Ort befindlichen Einrichtungen und Dienste, Institutionen und weiterer Akteure.

Aufgaben

Diese bewegen sich innerhalb der folgenden Eckpunkte:

- Bürgerschaftliches Engagement von/für Menschen mit Zuwanderungsgeschichte – Potenzialerschließung für die Integrationsarbeit
- Interkulturelle Öffnung – Förderung der Öffnungsprozesse und der Inanspruchnahme von Diensten und Einrichtungen der sozialen Infrastruktur

- Orientarea în grupuri sociale - lucrul sistematic și orientat pe nevoi în mediile de viață ale persoanelor ce provin din familiile de imigranți

Lucrul cu refugiații

Scop

Protecția refugiaților, a drepturilor internaționale ale omului, sprijinul social și orientarea procedurală spre respectarea demnității omului pentru refugiați și pentru persoane cu status neclarificat de reședință, oferirea de suport și sprijin partizan, advocacy precum și acompaniament.

Sarcini

Asistență pentru probleme de azil, de ședere și probleme socio-legale în sensul unei consilieri, lucrul în grup, servicii de sprijin orientate spre comunitate și proiecte orientate spre viața de zi cu zi, servicii psiho-sociale, terapie prin muncă și psihoterapie, consiliere în materie de migrație continuă, plecare și întoarcere.

Informații suplimentare

Internet

www.diakonie-rwl.de

Spații de lucru, programe de participare și programe de promovare a integrării
Diaconia Rheinland-Westfalen-Lippe e.V.

- Sozialraumorientierte Arbeit – systematische und bedarfsorientierte Arbeit im Lebensumfeld von Menschen mit Zuwanderungsgeschichte
- Maßnahmen zur Antidiskriminierungsarbeit

Flüchtlingsarbeit

Ziel

Am Flüchtlingsschutz, den internationalen Menschenrechten, der Menschenwürde orientierte verfahrensrechtliche und soziale Hilfen für Flüchtlinge und für Menschen mit ungeklärtem Aufenthalt, anwaltschaftliche und parteiliche Unterstützung sowie Wegbegleitung.

Aufgaben

Hilfestellung bei asyl-, aufenthalts- und sozialrechtlichen Fragen im Sinne einer Perspektivenberatung, Gruppenarbeit, gemeinwesenorientierte Hilfen und lebenslagenorientierte Projekte, psychosoziale Arbeit/Psychotherapie, Beratung zu Weiterwanderung, Ausreise und Rückkehr.

Weitere Informationen

Internet

www.diakonie-rwl.de – Arbeitsbereiche – Teilhabe und Integration – Förderprogramme Diakonie-Rheinland-Westfalen-Lippe e.V.

Soziale Dienste im Bereich Migration und Flucht sind ebenfalls bei anderen Wohlfahrtsverbänden zu finden, wie Arbeiterwohlfahrt, Caritas, Paritätische, Deutsches Rotes Kreuz und Jüdische Gemeinden.

Timpul liber - Oferte culturale

Germania este marcată de o viață culturală plină: Muzică clasică și modernă, teatru, operă, arte, cinematografe, muzee și expoziții de artă întrunesc o mare aderență la public și sunt de aceea bine reprezentate în multe orașe. Calendarul evenimentelor culturale și alte ghiduri cu informații privind ofertele regionale și extraregionale se găsesc în spațiile cu reclame, în presă, la radio, la televizor și pe internet.

Statul și asociațiile comunitare sunt de multe ori organizatoare, ele însele, de multiple evenimente culturale, precum festivaluri și alte activități festive. Ele finanțează, sprijină și direcționează centrele culturale comunale, precum este cazul, de exemplu, bibliotecilor și teatrelor de copii.

Oferta evenimentelor culturale poate fi bine utilizată de imigranți. Astfel se pot îmbunătăți abilitățile lingvistice, se poate construi o impresie concretă despre cultura și timpul liber în Germania, și se pot face contacte cu alte persoane.

Oferta mass-mediei, cu precădere a multelor companii de drept public sau privat, ce oferă servicii de televiziune și radio, oferă posibilitatea de a avea acces la acestea direct din casa dumneavoastră, participând astfel la oferta culturală specifică. Emițătorul de radio Funkhaus Europa (103,3 MHz) oferă, de exemplu, programul său de seară cu contribuții diverse într-o varietate de limbi.

De notat este că utilizarea acestor oferte nu este lipsită de costuri. Pro Haushalt este difuzat, de exemplu, numai prin plata unei contribuții la centrala de contribuții Gebühreneinzugszentrale (GEZ). Formularul corespunzător se află la bănci și la casele de economii și este, de asemenea, disponibil și pe internet.

Pentru copii și tineri

În mai toate localitățile și comunitățile din Germania se află mai multe întruniri de tineret, la care copii și tinerii pot participa, se pot juca și pot lua parte la diverse programe, majoritatea gratuite sau cu acces pe baza unei contribuții minime. Intrarea la evenimentele lor este gratuită. Alte facilități au oferte speciale centrate pe interculturalitate.

O vedere de ansamblu asupra tuturor întrunirilor de tineret și a centrelor de tineret se poate găsi la Birourile locale de tineret sau pe internet.

Pentru femei și tinere domnișoare

În multe localități și comunități din Germania se află întruniri de femei sau cafenele specifice pentru femei. Acolo femeile și tinerele domnișoare se pot întâlni cu regularitate și schimba impresii.

Freizeit – Kulturelle Angebote

Deutschland ist geprägt von einem regen Kulturleben: Klassische und moderne Musik, Theater, Opern, Kleinkunst, Kinos, Museen und Kunstausstellungen erfreuen sich großer Beliebtheit und sind daher an zahlreichen Orten vertreten. Kulturelle Veranstaltungskalender und weiterführende Informationen zu regionalen wie überregionalen Angeboten finden Sie an Plakatwänden, in der Presse, im Radio, im Fernsehen und im Internet.

Die Städte und Gemeinden sind häufig selbst Veranstalter z. B. von Stadtfesten oder Festspielen. Sie finanzieren oder unterstützen kommunale Kulturzentren und Einrichtungen wie Bibliotheken und Kindertheater.

Das Angebot an kulturellen Veranstaltungen kann gut genutzt werden. Dadurch können Sprachkenntnisse verbessert werden, man bekommt einen konkreten Eindruck vom Kultur- und Freizeitleben in Deutschland, und man hat außerdem die Möglichkeit, Kontakte zu anderen Menschen zu knüpfen.

Die Angebote der Medien, besonders die vielen öffentlich-rechtlichen und privaten Fernseh- und Rundfunkprogramme, ermöglichen es, direkt von zu Hause aus an vielen kulturellen Angeboten teilzuhaben. Der Radiosender Funkhaus Europa (103,3 MHz) gestaltet zum Beispiel sein Abendprogramm mit Beiträgen in vielfältigen Muttersprachen.

Zu beachten ist, dass die Nutzung des gesamten Angebots nicht kostenlos ist. Pro Haushalt ist ein Rundfunkbeitrag an die Gebühreneinzugszentrale (GEZ) zu zahlen. Die entsprechenden Formulare liegen bei Banken und Sparkassen vor und sind ebenfalls über das Internet erhältlich.

Für Kinder und Jugendliche

Fast in allen Städten und Gemeinden in Deutschland gibt es mehrere Jugendtreffs, bei denen Kinder und Jugendliche sich treffen, spielen und an vielfältigen Programmen, meistens kostenlos oder gegen eine geringe Gebühr, teilnehmen können. Der Eintritt dort ist frei. Einige Einrichtungen haben spezielle Angebote mit interkulturellem Schwerpunkt.

Eine Übersicht über alle Jugendtreffs oder Jugendzentren findet man bei den lokalen Jugendämtern oder im Internet.

Für Frauen und Mädchen

In vielen Städten und Gemeinden in Deutschland gibt es die Frauentreffs oder Frauencafés. Dort können sich Mädchen und Frauen regelmäßig ungestört treffen und austauschen. Viele Jugendzentren bieten in ihrem Freizeitprogramm eine breite Palette von Angeboten (Computerkurse, Theater etc.) an, die sich gezielt an Mädchen richten.

Multe centre de tineret oferă în programele lor de petrecere a timpului liber o paletă largă de opțiuni (cursuri de computer, teatru, etc), care vizează specific interesele femeilor. Pentru femei și familii cu copii mici exista centre de mame și centre familiale, care oferă locuri de întâlnire cu facilități speciale pentru copii. Acolo părinții se pot îndruma cu privire la îngrijirea copiilor și pot adresa întrebări cu privire la sprijinirea și susținerea dezvoltării copiilor.

Informații suplimentare

În localitate

Administrația orășenească, raioanele comunale, administrațiile de cartier, ziarele cotidiene, revistele, revistele de evenimente, televiziunile și stațiile de radio, cinematografele

Internet

www.kulturserver.de

www.kulturportal-deutschland.de

www.goethe.de

www.gez.de

www.funkhaus-europa.de

și în alte site-uri de internet cu oferte culturale locale.

Für Frauen und Familien mit Kleinkindern gibt es die Mütter- und Familienzentren, die kinderfreundliche Treffpunkte bieten. Dort erhalten die Eltern bei Erziehungsfragen oder Fragen zu Entwicklung des Kindes aktive Unterstützung und Hilfe.

Weitere Informationen

Vor Ort

Stadt-, Gemeinde- oder Kreisverwaltung, Tageszeitungen, Stadtmagazine, Veranstaltungsmagazine, Radio und Fernsehen, Kino

Internet

www.kulturserver.de

www.kulturportal-deutschland.de

www.goethe.de

www.gez.de

www.funkhaus-europa.de

Und auf anderen Seiten in Internet mit lokalen kulturellen Angeboten.

Asociații

În Germania există numeroase asociații, organizate pe nenumărate teme. Puteți găsi în orașe și comunități de la asociații culturale, de sport sau de părinți, până la asociații de protecția animalelor și cluburi de artă, multe din acestea alăturate, la nivel național, altor asociații. În asociații, persoanele se angajează voluntar pentru petrecerea timpului liber. Membrii unei asociații pot folosi ofertele acestora pentru a face contacte cu alte persoane și a participa împreună la petrecerea timpului liber. Deseori asociațiile pot oferi sprijin și ajutor la nevoile cotidiene.

O formă specială de asociații o constituie organizațiile de imigranți. Aici se adună persoane cu același fond originar, și acționează împreună în mai multe moduri. Acestea oferă activități culturale, dar se ocupă de asemenea și cu îndrumarea părinților sau îndrumarea pentru muncă, și vă pot pune în contact cu diferite oferte pentru integrarea imigranților.

Informații suplimentare

În localitate

Agenții de integrare

Centre comunale de integrare

Primărie/Informații cetățenești

Internet

www.bdvv.de

www.verbandsforum.de

www.diakonie-rwl.de

Vereine

In Deutschland gibt es eine Vielzahl an Vereinen, dabei sind ihre Themen ganz unterschiedlicher Art. So finden sich in den Städten und Gemeinden Kultur-, Sport- und Elternvereine bis hin zu Tierschutz- und Kunstvereine, viele schließen sich überregional auch zu Verbänden zusammen. In den Vereinen engagieren sich viele Menschen ehrenamtlich in ihrer Freizeit. Mitglieder eines Vereins können die Angebote nutzen, sie finden Gelegenheit Kontakte zu knüpfen und an Freizeitaktivitäten teilzunehmen. Häufig geben Vereine auch Hilfestellung im Alltag.

Eine besondere Form von Vereinen bilden Migrantenorganisationen. Hier schließen sich Menschen mit Migrationshintergrund zusammen und wirken in vielfältiger Weise. Sie bieten kulturelle Aktivitäten an, leisten aber auch Eltern- und Bildungsarbeit und setzen sich mit verschiedenen Angeboten für die Integration von Zuwanderinnen und Zuwanderer ein.

Weitere Informationen

Vor Ort

Integrationsagenturen

Kommunale Integrationszentren

Bürgeramt/Bürgerinformationen der Stadt

Internet

www.bdvv.de

www.verbandsforum.de

www.diakonie-rwl.de

Participare politică

Cetățenii și cetățenele unui stat membru al UE care trăiesc de mai mult de trei luni în Germania pot participa la alegerile locale și la alegerile pentru Parlamentul European. Cei interesați se pot informa asupra partidelor locale și a ofertelor acestora.

În majoritatea comunităților de imigranți și a consiliilor de integrare există advocacy politic pentru imigranți. Ei se ocupă de toate problemele de integrare politică la nivel local și se sfătuiesc în acest sens cu consiliul municipal sau orășenesc. Imigranții și consiliile de integrare sunt de obicei aleși de către toți imigranții dintr-o comunitate.

Informații suplimentare

În localitate

Biroul municipal de integrare din localitatea dumneavoastră

Internet

www.bamf.de

www.bundesauslaenderbeirat.de

www.laga-nrw.de

Politische Partizipation

Bürgerinnen und Bürger eines EU-Landes, die länger als drei Monate in Deutschland leben, können sich an den Kommunalwahlen sowie den Wahlen zum Europäischen Parlament beteiligen. Interessierte können sich zudem in lokalen Parteien engagieren und informieren.

Als politische Interessenvertretung von Migrantinnen und Migranten gibt es in fast allen Gemeinden Zuwanderer- und Integrationsräte. Sie befassen sich mit allen kommunalpolitischen Integrationsthemen und beraten diesbezüglich den Gemeinde- beziehungsweise Stadtrat. Die Zuwanderer- und Integrationsräte werden in der Regel von allen Migrantinnen und Migranten einer Gemeinde gewählt.

Weitere Informationen

Vor Ort

Büro des Integrationsrates vor Ort

Internet

www.bamf.de

www.bundesauslaenderbeirat.de

www.laga-nrw.de

Religii

Constituția garantează fiecărei persoane din Germania libertatea de religie. Toți cetățenii își pot alege liber religia, ei se roagă împreună cu alții, dar, de asemenea, ei pot alege și să nu adere la nici o religie. Statul se comportă neutru față de religii, și nici o religie nu poate fi favorizată sau discriminată.

Persoanele din Germania aparțin într-o măsură mare bisericilor catolice și evanghelice. În același timp se întâlnesc în comunități biserici creștine, musulmane, iudaice sau budiste, parte a comunității. Diferitele comunități religioase sunt organizate comunitar și religios în fiecare oraș.

Informații suplimentare

În localitate

Biserici și organizații comunitar-religioase

Internet

www.ekd.de

www.katholisch.de

www.orthodoxie.net

www.kokid.de

www.polskamisjakatolicka.de

www.mitropolia-ro.de

www.rilaeu.com

www.zentralratjuden.de

www.ditib.de

www.aabk.info

www.deutsche-islam-konferenz.de

Religion

Die Verfassung in Deutschland garantiert jedem Menschen Religionsfreiheit. Alle Bürgerinnen und Bürger können ihre Religion frei wählen, sie gemeinsam mit anderen bekennen, aber auch gar keine Religion wählen. Der Staat verhält sich den Religionen gegenüber neutral, keine Religion darf bevorzugt oder benachteiligt werden.

Die Menschen in Deutschland gehören zu großen Teilen der katholischen und evangelischen Kirche an. Gleichzeitig sind orthodoxe Christen, Muslime, Juden und Buddhisten Teil der Gesellschaft. Die verschiedenen Religionsgemeinschaften sind in den einzelnen Städten oft in religiösen Gemeinden organisiert.

Weitere Informationen

Vor Ort

Kirchen und Religionsgemeinschaften

Internet

www.ekd.de

www.katholisch.de

www.orthodoxie.net

www.kokid.de

www.polskamisjakatolicka.de

www.mitropolia-ro.de

www.rilaeu.com

www.zentralratjuden.de

www.ditib.de

www.aabk.info

www.deutsche-islam-konferenz.de

Contributori la broșură Mitwirkende an der Broschüre

Antonia Annoussi
Migrationsberatung der Diakonie Düsseldorf
E-Mail antonia.annoussi@diakonie-duesseldorf.de
www.diakonie-duesseldorf.de

Despina Ageloglou
Migrationsberatung der Diakonie Wuppertal
E-Mail ageloglou@migrationsdienst-wuppertal.de
www.diakonie-wuppertal.de

Dimitris Arssenis
euromedicals
E-Mail d.arssenis@euromedicals.de
www.euromedicals.gr

Elisavet Athanasiadou
Übersetzungen Elisavet Athanasiadou
E-Mail info@uebersetzungen-athanasiadou.de
www.uebersetzungen-athanasiadou.de

Christina Alexoglou-Patelkos
Deutsch-Hellenische Wirtschaftsvereinigung
E-Mail patelkos@dhvw.de, info@dhvw.de
www.dhvw.de

Eleni Biskini-Fischer
Integrationsagentur der Diakonie Krefeld & Viersen
E-Mail eleni-biskini-fischer@diakonie-krefeld-viersen.de
www.diakonie-krefeld-viersen.de

Jens Buschmeier
Projektreferent im Arbeitskreis Jugend Essen
E-Mail jens.buschmeier@akj-essen.de
www.akj-essen.de

Konstantinos Eleftheriadis
Integrationsagentur und Migrationsberatung des Diakonischen Werkes
des Evangelischen Kirchenkreises Solingen
E-Mail konstantin.eleftheriadis@evangelische-kirche-solingen.de
www.diakonie-solingen.de

Dr. Konstantinos Goumagias
Kanzlei Goumagias
E-Mail kanzlei@goumagias.de
www.goumagias.de

Ilias Papadopoulos
Jugendmigrationsdienst der Diakonie im
Kirchenkreis Düsseldorf-Mettmann, Region Ratingen
E-Mail i.papadopoulos@diakonie-kreis-mettmann.de
www.diakonie-kreis-mettmann.de

Georgios Rougas
Griechische Gemeinde Düsseldorf
E-Mail ellkoinotita@gmail.com
www.ellkoinotita.blogspot.com

Johanna Smith und Monica Kasler
Projekt Schritt-Weise des Diakonischen Werkes Dortmund und Lünen
Email schritt-weise@diakoniedortmund.de
www.diakoniedortmund.de

Chrissa Stamatopoulou
Integrationsagentur der Diakonie Düsseldorf
E-Mail chrissa.stamatopoulou@diakonie-duesseldorf.de
www.diakonie-duesseldorf.de

Katharina Stamm

Migrationsspezifische Rechtsfragen und Internationale Migration / Migration Law

Zentrum Migration und Soziales / Centre for Migration and Social Issues

Diakonie Deutschland - Evangelischer Bundesverband

Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e.V.

E-Mail Katharina.Stamm@diakonie.de

www.diakonie.de

Georgia Tsitsi

Deutsch-Hellenische Wirtschaftsvereinigung

E-Mail tsitsi@dhvw.de, info@dhvw.de

www.dhvw.de

Ioanna Zacharaki

Referentin für Integration und Interkulturalität

Referat Migration und Flucht der Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe

E-Mail i.zacharaki@diakonie-rwl.de

www.diakonie-rwl.de

Impressum

Diakonie Rheinland-Westfalen-Lippe e.V. (Hrsg.)
Lenastraße 41
40470 Düsseldorf
Telefon 0211 6398-0
Telefax 0211 6398-299
duesseldorf@diakonie-rwl.de

Redaktion/Ansprechpartnerinnen

Ioanna Zacharaki
E-Mail i.zacharaki@diakonie-rwl.de

Chrissa Stamatopoulou
E-Mail griechisches-netzwerk-nrw@outlook.com

Fotograf

Volker Dautzenberg

Gestaltung

Sebastian Schmidt

Übersetzung

Luminița Rațiu

Druck

Druckhaus Süd

Der Wegweiser

Trăiește și muncește în Germania
Leben und Arbeiten in Deutschland

wird finanziert durch

Diakonie
Rheinland
Westfalen
Lippe

Ministerium für Arbeit,
Integration und Soziales
des Landes Nordrhein-Westfalen

